

I FJELL

Meri Bragernes i Drammen vil hedre kunstneren Kai Fjell med utstilling i forbindelse med at han 2. mars ville fylt 90 år. Kai Fjell ble født like utenfor Drammen 2. mars 1907. Utstillingen er Kai Fjell som grafiker.

I MARGEN

Kryptisk kinopolitikk

TINA SKOUE

■ Førstkommende onsdag skal finanskomiteen i Oslo bystyre ta stilling til omorganisering av Oslo Kinematografer til kommunalt aksjeselskap. Kulturkomiteens flertall har allerede fulgt innstillingen fra byrådet og gitt en positiv uttalelse om det nye Oslo Kinematografer AS. Under en viktig forutsetning: At det nye selskapet viderefører sine kulturpolitiske oppgaver også i de neste fem konseksjons-årene.

■ «Som den dominerende kinobestanden i Oslo, har selskapet en plikt til å i henhold til følgende punkter: 1. Tilbudet av film skal basere seg på kvalitetskriterier mer enn alle sjangre. Alle norske spillefilmer skal vises. Respekten for film som kunstart og kinoen som kulturinstitusjon skal fremmes. Det skal gis kunnskap og informasjon om selskapets kulturelle virksomhet. Det skal opprettholdes et kinotilbud i lokalmiljøet», heter det i uttalelsen som kulturkomiteen har oversendt finanskomiteen.

■ Samtlige punkter er tatt ut av dagens vedtekter, som skriver seg fra år med Filmleieavtalen som ankerpunkt for kinoer og filmdistributører. Filmleieavtalen har vært metoden vi har brukt for å sikre at forpliktelsene innfris. Når avtalepartnerne kommuniserer Kinematograferns Lan- og Kjøp (KKL) og norske Filmbyråers Forening har fått dispensasjon i Konkurranseloven for å opprettholde fastprissystemet på leie av film, har det vært på det kulturpolitiske grunnlaget som kulturkomiteen skis.

Men kulturkomiteen i landets tyngste kinokommune nevner ikke Filmleieavtalen med ett ord, til tross for at avtalen er kino-Norges eneste spørsmål akkurat nå. Konkurransetilsynet har avslått søknaden om fortsatt dispensasjon, og planleggingsminister Bendik Strømme sa akkurat nå på en konferanse fra KKL. Begrunnelsen for å beholde Filmleieavtalen ligger likevel implisitt i kulturkomiteens uttalelse. I avtalen skal det bli klart vanskelig for et fristilt Oslo Kinematografer å opprettholde de kulturpolitiske forpliktelsene kommunen legger dem.

Kultur

DEBATT

KIERKEGAARD-PREKEN

Søndag 2. mars vil det bli holdt en spesiell gudstjeneste i Frogner kirke. Da vil den danske direktøren for Søren Kierkegaards Forsknings Center i København framføre en av de svært få taler som man vet at filosofen holdt i en kirke.

David Irving, kildegransker, historieforsker og høyreekstremist.

(Foto: NTB)

Gass meg i Auschwitz

David Irving; agitator og historieforsker

«Jeg tilbyr dere følgende test: Jeg begir meg inn i gasskammerne i Auschwitz, og så sprøyter dere og vennene deres inn Zyklon B etter den gamle velkjente oppskriften. Jeg garanterer at dere ikke blir tilfreds med resultatet», erklarte David Irving.

■ JON-HJALMAR SMITH

Hvilken Irving kan dette være?

Historikeren, denne «fremste kildekritiker av nazismens historie i dag»? Nei, hvis vi skal tro hans norske markedsfører Hans Fredrik Dahl: Dette må være den «revisjonistiske politiker», som nettopp har fått rettskraftig kjennelse for at han er en uønsket person i Tyskland på grunn av sin nynazistiske virksomhet.

I tv fikk vi et glimt fra et nazimøte i Hamburg, der han som vanlig fornekter Auschwitz mens hans åndsfrender ropte «Sieg Heil!» - før Dahl prøvde å forsvare sin Irving og seg selv mot Odd-Bjørn Fure. Men sånt skal vi openbart ikke hefte oss ved: To sjeler bor, akk, i mitt bryst, konstaterte allerede Faust hos Goethe og nå får vi lansert Irving som nytt dobbeltmenneske, med klar avgrensning mellom historikeren og politiker.

Eller snarere mellom historieforskeren og agitatorens - men: Bare en sjel bor, akk, i Irvings bryst, viser det seg ved nærmere etterlysning, og den er påfallende brun. Og hans Mefisto? Selv innrømmer han gjerne at han «identifiserer» seg med Adolf Hitler da han skrev «Hitlers War», som Dahl nå anbefaler oss på nytt:

«Og jeg betaler 1.000 dollar i belønning til enhver som kan

dokumentere at Hitler hadde kjennskap til det som foregikk i utryddelsesleirene», tilbød han, etter at Walter Laqueur hadde slaktet boka i New York Review of Books og de store paperback-forlagene nektet å utgi den.

For den gang var Irving fortsatt i stand til å innrømme at noen saks-tenne hadde utryddet jøder, selv om Hitler selvfølgelig ikke kunne mistenkes for å drive med den slags. I annen utgave fantes det ikke noen utryddelsesleirer lenger. For historiker Irving gjaldt det «å se krigen med Hitlers øyne, fra hans skrivebord», og man kan ikke få med alt i et slikt perspektiv.

Grusomhetene og millioner av menneskers lidelser som følge av Hitlers krig forekom ikke i «Hitlers War», rekonstruert av David Irving, påpekte flere kritikere. Hvorfor likte ikke jødene en sånn bok?

Utelukkende fordi «jeg fravek den romantiske forestillingen om Holocaust at seks millioner mennesker ble drept av en mann», forklarte forfatteren. Som inspirasjon kikket Hitler ned på ham fra et selvportrett på veggen, en gave fra førerens sekretær, og selv holdt han opp å røyke og drikke under arbeidet med boka: «Adolf drakk jo ikke, vet dere.»

Og han er fullstendig enig med Adolf i at kvinnes beste eksistensberettigelse her i verden er å føde barn og gi mennene noe pent å se på, registrerer Robert Harris i «Selling Hitler»: «Kvinner har ikke fysisk kapasitet til å frembringe noe kreativt.» I 1981 dannet Irving en høyreekstrem politisk gruppe, ut fra den tanke at han er «skjeibnebestemt» til å bli Storbritannias fremtidige leder.

Om ikke fører. Men skjeibnen lot

vente på seg, og våren 1983 så det nok så dystert ut for ham: Hans bok solgte ikke så godt lenger, hans politiske virksomhet brøt sammen, hans kone tok konsekvensen av hans kvinnesyn og forsvant med størstedelen av innboet, og han hadde svart gjeld. I årevis hadde han vært på jakt etter Hitlers dagbøker.

Men som erfaren dokument-gransker, og her må vi så smått gi Dahl rett, slo han fast at de notatene han hadde fått tak i, ikke virket særlig ekte. Med ett ble han reddet av sin Mefisto: Stern i Hamburg og Sunday Times i London var i ferd med å trykke Hitlers hemmelige dagbøker, og aviser og blader fra hele verden ringte til Irving: Kunne de være ekte?

Nei, Popavisen Bild-Zeitung engasjerte ham for å torpedere Sterns pressekonferanse, og dette ble høydepunktet i hans karriere. Etterpå noterte han i sin egen ekte dagbok: «Jeg sa [til banksjefen] at jeg hadde tjent rundt 15.000 pund på tre dager ... Han er lykkelig. Gud vet hva jeg skulle gjort ellers.»

Irving var den første som

erklarte at Hitler-dagbøkene var falsknerier. Så endret han standpunkt slik han plutselig gjør, og også her må vi gi Dahl rett, og ble den siste som erklarte at de var ekte. Hvorfor?

Dels fordi «sitronen var presset tørr», som han selv sa, og dels

fordi han ikke trivdes med å være på linje med den kompakte majoritet, tror Harris. Irving foretrekker å provosere og sjokkere, og det er det han lever av og for. Hvorfor kom han med det ikke påfallende smakfulle tilbudet om en test som ingen kan gå med på?

Fordi 88 representanter krevde at Underhuset skulle for-

dømme Leuchter-rapporten om at det ikke fantes gasskamre i Auschwitz, denne forfalskningen som Irving innestår for, slik Dahl innestår for falsknerien om ikke for hans enkelte falsknerier. Kort sammenfattet, kildekritiker Irving, hva med de overlevendes skildringer av masseutryddelsene?

«En sak for psykiatere... Massehysteri... Gass meg i Auschwitz.»

Jon-Hjalmar Smith er skribent.

SAXOFON-DEBU
Oslo-kvartetten's
«Premier quatuor
gélee, Florent Sci
tet stor oppmersl

Kr: Bokhan

Direktør Ei
handlerfor
Forleggerfor
arrangere t

■ CATHERINE SAN

Han mener Bokl
helt urettmessig
som syndebuk
ningen.

I pressemeldin
foreningen er l
ikke å arrangere
net med at Bokl
har forhindret
utstillerne. Dette
nes side, vært en
arrangere nok en
lyst.

Imidlertid avv
son i Den norske
ning kategorisk
leggerforeningen
skjul på at han e
skulle bli gjort til

- UAKSEPTABE

- Den norske Fi
begrunnelse er
og vitner om ful
fraskrivelse fra
helt ukorrekt at v
for direkte salg f
messen. Vi har ty
dig åpne for å di
former, sier har
beslutningen ko
kende på ham:

- Så sent som
siden hadde jeg
av at vi var enige

DYR MESSE

Som formann i D
gerforening men
det er en samhet
nner at Bokhandl
gitt klarsignal ti
stand, men sam
også at de har b

Milos

Innblikk i

Et rom for tanl
om livet og dø

- Jeg arbeider i
kerne og galleris
hendene. Det jeg
for meg selv. Det
jeg ikke bryr m
nelse. Gjorde jeg
bety at jeg heller
arbeid på en sen
verdenskjente p
og installatøren
Fram til 30.mars
hans arbeider å
seet i Oslo.
Utstillingen gir